

مرتضی رحمانی موحد^۱

در ۲۶ آوریل سال ۱۹۹۶ و در شهر شانگهای چین پنج کشور: روسیه، چین، قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان با هدف تقویت اعتماد متقابل و خلع سلاح در طول مرزهای طولانی یکدیگر، سازمانی به نام «شانگهای ۵» را تأسیس کردند. البته پیش از آن و در سال ۱۹۸۹ در جریان سفر گورباچف رئیس جمهور وقت اتحاد جماهیر شوروی به چین، مذاکرات در خصوص حل و فصل اختلافات مرزی آغاز شده بود، لیکن پس از فروپاشی شوروی هر کدام از جمهوری‌ها مذاکرات پیرامون مسایل مرزی را به تنهایی پی گرفته بودند. در ادامه روند فوق، در سال ۹۷ سران دولتهای یاد شده در ملاقاتهایشان در دو نشست خود در شهرهای شانگهای و مسکو، با هدف ارتقای سطح امنیت نظامی و کاهش نیروی نظامی در مناطق مرزی خود، دو سند را امضا نمودند؛ لیکن در خلال نشستهای سالانه و منظم سران، بتدریج موضوعات مورد علاقه از امنیت مرزها به همکاری‌های سودمند در بخشهای سیاسی، امنیتی، دیپلماتیک، اقتصادی و تجارت گسترش یافت. در پنجمین اجلاس سران در شانگهای چین ۲۵ خرداد ۱۳۸۰ (۱۵ ژوئن ۲۰۰۱) کشورهای عضو شانگهای ۵، با پذیرش عضویت جمهوری ازبکستان به عنوان یکی از ۶ بنیانگذار اولیه، با امضای بیانیه‌ای، تشکیل سازمان همکاری شانگهای را اعلام نمودند. در اجلاس سران در سن پترزبورگ (ژوئن ۲۰۰۱) نیز ساختار سازمانی SCO مورد تصویب قرار گرفت که در آن تشکیلات حقوقی، سیاسی، اصول و اهداف سازمان پیش بینی شده است.

۱. آقای مرتضی رحمانی موحد رئیس اداره دوم مشترک المنافع است.

اهداف سازمان

- براساس اسناد امضا شده و بیانیه تأسیس سازمان، اهداف اصلی عبارتند از:
۱. تقویت اعتماد متقابل و حسن همجواری مرزی و دوستی بین کشورهای عضو؛
  ۲. توسعه همکاری‌های ثمربخش در امور سیاسی، اقتصادی، تجارت، علم و تکنولوژی، فرهنگ، آموزش، انرژی، حمل و نقل، حفظ محیط زیست و...
  ۳. همکاری متقابل برای حفظ صلح، امنیت و ثبات در منطقه؛
  ۴. ارتقاء کیفی ساختاری جدید در بخش سیاست و اقتصاد بین‌الملل براساس منطق، عدالت و دموکراسی.

اصول اساسی و زیربنایی اقدامات سازمان

۱. تبعیت از اهداف و اصول تصریح شده در منشور سازمان ملل؛
  ۲. احترام به استقلال و حاکمیت و تمامیت ارضی یکدیگر؛
  ۳. عدم مداخله در امور داخلی و عدم استفاده یا تهدید به استفاده از زور در بین اعضا؛
  ۴. برابری میان همه اعضا؛
  ۵. حل و فصل تمام مسایل از طریق مشورت؛
  ۶. عدم تعهد و جهت‌گیری علیه هیچ کشور یا سازمان دیگر؛
  ۷. مفتوح بودن به روی دنیای خارج و بکارگیری تمام شیوه‌های گفتگو؛
  ۸. تعامل و همکاری با دیگر کشورها و سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی مربوطه.
- سازمان همکاری شانگهای براساس یک رشته مفاهیم جدید امنیتی استوار شده و عمل می‌کند که این مفاهیم عبارتند از:
- تقویت اعتماد فیما بین، خلع سلاح و تشریک مساعی امنیتی؛
  - اتخاذ شیوه نوین رابطه بین حاکمیت‌ها براساس مشارکت نه حضور در ائتلاف؛
  - سطحی نوین از همکاری‌های منطقه‌ای بر اساس تلاش کشورها جهت توسعه همکاری

- صرفنظر از اندازه آن کشور در سطح بین‌المللی؛
- توسعه مشترک کشورها بر اساس اعتماد متقابل، سود مشترک، برابری، همکاری و احترام به فرهنگها و تمدنهای آنها.
  - براساس اصول و اهداف فوق، حوزه فعالیت سازمان بر اساس ماده ۳ منشور که تحت عنوان: «حوزه‌های همکاری» تنظیم شده، چنین مورد اشاره قرار گرفته‌اند:
    - حمایت از صلح و پیشبرد امنیت و اطمینان در منطقه؛
    - جستجوی مواضع مشترک در حوزه منافع متقابل در موارد سیاست خارجی از جمله مواردی که در سازمانها و مجامع بین‌المللی بروز می‌کند؛
    - توسعه و بکارگیری معیارهایی در جهت اقدام مشترک علیه تروریسم، جدایی طلبی و افراط‌گرایی، انتقال مواد مخدر و سلاح ممنوعه و سایر انواع فعالیت‌های مجرمانه واجد ویژگی فراملی و همچنین مهاجرت غیرقانونی؛
    - هماهنگی تلاشها در حوزه خلع سلاح و کنترل تسلیحات؛
    - حمایت و بهبود همکاری اقتصادی منطقه‌ای در شکلهای گوناگون، مهیا ساختن محیطی مناسب برای تجارت و سرمایه‌گذاری با نظر داشت فراهم ساختن تدریجی زمینه جریان آزاد کالا، سرمایه، خدمات و فن‌آوری؛
    - کاربرد مؤثر زیرساختهای قابل دسترس در حمل و نقل و ارتباطات، بهبود ظرفیتهای حمل و نقلی دولتهای عضو و توسعه بخشهای انرژی؛
    - مدیریت سلامت محیط زیست، شامل مدیریت منابع آبی منطقه و بکارگیری برنامه‌ها و طرحهای زیست محیطی مشترک ویژه؛
    - کمک متقابل در پیشگیری از فجایع طبیعی و انسانی و رفع تبعات آن؛
    - مبادله اطلاعات در جهت توسعه همکاری‌های حقوقی؛
    - توسعه تعامل در حوزه‌هایی مانند علوم و فن‌آوری، آموزش، مراقبت بهداشتی، فرهنگ، ورزش و گردشگری؛ اعضای سازمان می‌توانند حوزه‌های همکاری را در قالب موافقتنامه‌های

متقابل گسترش دهند.

اهم دلایل عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان

- انتخابی مناسب جهت رویارویی با خطرات احتمالی ناتو و آمریکا در همسایگی ایران؛
- کاهش هزینه‌های سیاسی و اقتصادی با گره زدن منافع امنیتی ایران با سازمان در
بخشهای تروریسم، مبارزه با مواد مخدر و مبارزه با تجزیه‌طلبی با توجه به اشتراک منافع ایران با
اهداف سازمان؛

- حفظ و گسترش بازار مصرفی بزرگ و بادوام برای نفت و صادرات غیرنفتی و رفع
نیازمندی‌های تکنولوژیک و منابع مالی مورد نیاز برای توسعه صنعتی با توجه به ظرفیت
کشورهای عضو و گسترش و تقویت منافع اقتصادی ایران با احتمال گره خوردن منافع اقتصادی
سازمان شانگهای با کشورهای آسه آن، ژاپن و کره جنوبی؛

- تقویت روند منطقه‌گرایی در نظام بین‌الملل و احتمال تأثیرگذاری آن بر
سیاستگذاری‌های کلان بین‌المللی؛

- نقطه عطف در گسترش همکاری‌های دوجانبه با کشورهای عضو در امر مبارزه با مواد
مخدر، مبارزه با تروریسم و توسعه همکاری‌های سیاسی و اقتصادی؛
- گسترش روحیه اعتماد، حسن نیت، همکاری، ثبات و تثبیت و تقویت چهره دوستانه و
مثبت کشورمان در تعاملات منطقه‌ای؛

- تضعیف رابطه علت و معلولی بین اسلام و تروریسم و پیشگیری از تندروی و رفتار
ناشایست علیه مسلمانان؛
- تقویت گروه کشورهای فارسی زبان در کنار تاجیکستان و احتمال عضویت آتی ناظر
افغانستان.

هر چند اغلب حرکت‌های افراطی اسلامی در منطقه ریشه در وهابیت دارد، لیکن باید
توجه داشت که ایران با عضویت در سازمان می‌تواند ضمن تأثیرگذاری بر تصمیمات اعضا، از

اعمال سیاستهای نامناسب توسط سازمان علیه گروههای اسلامگرا ممانعت نماید. ششمین نشست سران سازمان همکاری شانگهای، همزمان با پنجمین سالگرد تأسیس سازمان و نیز دهمین سالروز تأسیس گروه شانگهای ۵، روز پنجشنبه ۲۵ خرداد ۱۳۸۵ (۵ ژوئن ۲۰۰۶) در شهر شانگهای چین برگزار گردید.

در نشست یاد شده تمامی رؤسای جمهور کشورهای عضو اصلی و ناظر سازمان، بجز هند که وزیر انرژی خود را اعزام کرده بود و نیز رئیس جمهور افغانستان، دبیرکل سازمان سی.آی.اس و معاون دبیرکل سازمان آ.سه.آن به عنوان میهمان شرکت داشتند.

اهم اظهارات رؤسای جمهور و سایر سخنرانان

جناب آقای احمدی نژاد رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

- ابراز خرسندی از حضور خود به عنوان نخستین رئیس جمهوری اسلامی ایران در یکی از نشستهای سازمان و تشکر از تمهیدات و برنامه‌ریزی کشور چین برای برگزاری این نشست؛
- اشاره به سابقه طولانی اشتراکات فرهنگی و تاریخی مردم کشورهای عضو سازمان و اینکه نزدیک به نیمی از جمعیت جهان با فرهنگهای غنی، استعدادها و خلاقیت‌های بی‌نظیر، توانمندی‌های فنی و علمی در این سازمان گردآمده‌اند.
- تأکید بر این نکته که تعمیم همکاری‌های اقتصادی و تجاری به همکاری‌های فرهنگی، سیاسی و امنیتی بین اعضاء، موجب تحکیم صلح و آرامش در منطقه و نیز تقویت جایگاه و نقش سازمان در سطح منطقه و جهان خواهد بود.

- رئیس جمهور با اشاره به فرا رسیدن ششمین سالگرد آغاز بکار سازمان همکاری شانگهای، اظهار داشت: برای گسترش و تقویت تعاملات و همکاری‌های اقتصادی، ارائه و اجرای طرحهای کاربردی و منطقه با نیاز کشورهای عضو در زمینه حمل و نقل و ترانزیت کالا و ایجاد تسهیلات گمرکی، ایجاد منافع آزاد تجاری و سرمایه‌گذاری‌های مشترک می‌تواند مفید باشد.
- اشاره به نقش و اهمیت روزافزون انرژی در توسعه و پیشرفت کشورهای عضو سازمان و

ارائه پیشنهاد برگزاری نشست وزیران انرژی سازمان در تهران؛

- اشاره به نقش مهم جوانان و ضرورت توجه به برنامه‌ریزی‌های ویژه برای آنها؛

- ضرورت مبارزه هماهنگ با تولید و قاچاق مواد مخدر؛

- ضرورت ایجاد انسجام و هماهنگی در سیاست منطقه و جهانی سازمان، تقویت روحیه

همدلی و وفای، توجه به طرح‌های مؤثر و اجرایی اقتصادی در سطح منطقه و بین‌المللی، تلاش

مستمر و پیگیری برای تولید اشتغال و کنترل فقر و بیکاری، مبارزه با راهزنی دریایی و توسعه

امنیت اقتصادی، فرهنگی و سیاسی؛

- با اشاره به اهمیت جایگاه ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک جمهوری اسلامی ایران، اعلام

آمادگی کشورمان برای گسترش همکاری‌ها با کشورهای عضو به منظور تحقق صلح و امنیت

پایدار و توسعه عدالت و رفاه در منطقه.

رئیس جمهور چین

- رئیس جمهور چین در شروع نشست به عنوان رئیس جلسه طی سخنان کوتاهی،

مطالب زیر را مطرح نمود:

- ۱۵ ژوئن ۲۰۰۱ سازمان در شهر شانگهای اعلام موجودیت نمود و حالا بعد از گذشت ۵

سال ما دوباره دور هم جمع شده‌ایم و اجلاس سران راگرامی می‌داریم و پنجمین سال تأسیس

سازمان را تبریک می‌گوییم.

- پس از تشکیل سازمان، در رویارویی با فرصت‌ها و چالش‌هایی که روند جهانی شدن به

همراه آورده بود. همکاری‌ها براساس منافع مشترک و در جهت همکاری‌های عمیق‌تر و سطح

بالاتر تصمیم‌گیری شد. در طول این ۵ سال ما دوستی‌های بین خود را کاملاً تعمیق دادیم.

- رئیس جمهور چین در نوبت خود، سخنان زیر را مطرح نمود:

- با نظرات همکارانم کاملاً موافق هستم. نظرات سازنده همکاران یک مفهوم

هدایت‌کننده دارد.

- بیش از ده سال از تشکیل سازمان گذشت. پیش از این در جامعه بین‌المللی روابط بین

- کشورها تفکر جنگ سرد را بدنبال داشت.
- به منظور تسریع در صلح در منطقه، ما ۶ کشور تصمیم به تشکیل سازمان گرفتیم. در این مدت ۵ سال سازمان راه همکاری را طی کرده و نتایج خیره کننده‌ای داشته است. دوستی و همسایگی میان کشورهای عضو سازمان باعث تحمیل پایه‌های اساسی شده است.
  - اجلاس سران، نخست‌وزیران و وزیران خارجه، دبیرخانه و مرکز مبارزه با تروریسم را ایجاد و سه نشست مبارزه با تروریسم را برگزار کردیم. اسناد مربوط به همکاری‌های اقتصادی را امضاء کردیم. ۱۲۷۸ پروژه دو و چند جانبه را آغاز کرده‌ایم. روند همکاری‌های اقتصادی منطقه را پیگیری می‌کنیم. همکاری‌ها با آ.سه. آن و سی. آی. اس را شروع کرده‌ایم. به کشورهای ایران، هند و پاکستان جایگاه ناظر دادیم. یک همکاری باز را به نمایش گذاشتیم و هر روز هم شاهد افزایش نفوذ سازمان بوده‌ایم.
  - سازمان در سطح بین‌المللی و تنها در ظرف ۵ سال گذشته به چنین موقعیت دست یافته است.
  - باید به صلح احترام بگذاریم. استقلال سازمان را حفظ و در مسیر توسعه تسریع کنیم. اصول دموکراتیک را رعایت کنیم.
  - تمام کشورها بدون توجه به کوچکی یا بزرگی در امور سازمان حق مشارکت و سیاستگذاری دارند. سیاست خارجی گشوده‌ای را آغاز کردیم. شفافیت و باز بودن همکاری‌ها را مورد تأکید قرار دادیم.
  - تأکید بر ضرورت تبادلات فرهنگی و همکاری‌های منطقه‌ای در مسایل مرزی.
  - هدف مشترک اعضای سازمان، صلح و رفاه است.
  - ما باید پیمان همکاری‌ها و مودت را امضاء کنیم تا نسل آینده از دوستی ما استفاده کنند.
  - در حال بین‌المللی کردن سیستم، برابری میان اعضای سازمان را احترام بگذارند.
  - ناظر شدن کشورهای ایران، مغولستان، پاکستان و هند برای پیشبرد و نقش سازمان

مثبت است.

- چین مایل است با همکاری همه اعضا در زمینه‌های انرژی، اقتصاد و مبارزه با مواد مخدر حرکت کند. در این زمینه همکاری سازمان با افغانستان مهم است.
- به همکاری میان سازمان با سی.آی.اس و آسه.آن اهمیت می‌دهیم.
- توسعه چین مهم است، لیکن از راه صلح‌آمیز به این امر اعتقاد داریم. دوستی با همسایگان و حسن همجواری برای چین مهم است.
- در جلسه تاشکند اعلام کردیم که ۹۰۰ میلیون دلار برای اعتبار بین اعضا تخصیص می‌دهیم که از این مبلغ برای ۱۵۰۰ استاد بورسیه داده‌ایم.
- سازمان با نیت صلح و ثبات در جهان و منطقه فعالیت می‌کند.

رئیس جمهور قزاقستان

- ۵ سال پیش ما سندی را امضاء کردیم در مورد مسایل نظامی و امنیتی و پس از آن سازمان را تشکیل دادیم.
- از بزرگترین دستاوردهای سازمان تاکنون این بود که مسایل مرزی با چین حل و فصل شد. تمام این مسایل به تحکیم روابط کشورهای عضو منجر شد.
- سازمان در مدت حیات خود تاکنون نقش بزرگی به عنوان تضمین‌کننده صلح و ثبات در منطقه داشته است.
- باید موافقتنامه ضد تروریستی امضا شود و چارچوب همکاری‌های بین اعضای سازمان را در امور ضد تروریستی سازماندهی نمود.
- دولت‌های ما باید اقدامات بیشتری برای ارتقای عملکرد سازمان انجام دهند تا سازمان نسبت به تحولات جهانی نقش مثبتی داشته باشد.
- گسترش فن آوری برای ما بسیار اهمیت دارد.
- در چارچوب سازمان باید روابط همه‌جانبه را گسترش داد.
- این سازمان علیه هیچ کشوری نیست.

- بحث اقتصادی در چارچوب سازمان و مسایل اقتصادی و احیای امنیت آسیای مرکزی و امکان ایجاد یک همکاری چندجانبه بین کشورهای منطقه برای ما بسیار مهم است.
- همکاری های بانکی بسیار مهم است. همکاری بین بانکهای ما و روسیه می تواند به عنوان الگو قرار گیرد.

- در بخش حمل و نقل هم باید همکاری داشته باشیم.
- سازمان باید سیستم منطقه ای برای کوتاه ساختن راه ها و تسهیل ترانزیت داشته باشد.
- ملت های ما باید روابط اقتصاد خود را در چارچوب سازمان افزایش دهند.
- آموزش نیز مسئله مهمی است که بدون توجه به آن، نمی توانیم شاهد پیشرفت باشیم.
- بحث انرژی هم مهم و باید از سازمان بخواهیم که یک راهبرد مشترک داشته باشد.
- وجود فرهنگ های مختلف در سازمان کمک مؤثر است. ما تمدن های اسلامی، مسیحی و بودایی را در کنار هم داریم که دوستانه در کنار هم زندگی می کنند. این فقط منحصر به سازمان همکاری شانگهای است. اشتراکات زبانی و فرهنگی ما به گسترش روابط کمک می کند. این ویژگی های سازمان همکاری شانگهای در جهت جهانی سازی بسیار مهم است.
- باید توجه داشته باشیم که سازمان در منطقه بسیار مهم است و باعث احیای جاده ابریشم می شود.

- همکاری های راهبردی خواهیم داشت.
- بدون تضمین های امنیتی، رسیدن به اهداف مشترک میسر نیست.
- افراط گرایی و مواد مخدر از چالش های سازمان است. تجارت مواد مخدر در دست گروه های افراطی است. افغانستان درگیر این موضوع است. ایران، پاکستان و هند عضو ناظر شده اند که می توانند در بحث مواد مخدر افغانستان کمک کنند. ما باید به عنوان سازمان همکاری شانگهای به رشد اقتصادی و مبارزه با مواد مخدر در افغانستان کمک کنیم.
- باید ارگان جدید سازمان را که در قزاقستان بوجود آمده، حمایت کنیم. باید مانع فعالیت مجرمین شویم.

- مبارزه با قاچاق انسان مهم است. قزاقستان در سازمان ملل بابت حقوق بشر پیشرو است. منع گسترش سلاحهای هسته‌ای و از بین بردن آن در چارچوب حاکمیت کشورها را باید حمایت کنیم. با توجه به روح سازمان باید این مسایل را حل و فصل کنیم.

- سازمان باید بتواند تمام مسایل را بویژه با توجه به نقش کشورهای عضو حل و فصل کند.

- رئیس‌بعدی سازمان قزاقستان است که در ماه ژانویه باید در آستانه برگزار شود.

رئیس‌جمهور قرقیزستان

- اشتراکات فرهنگی بین اعضای سازمان، اهمیت زیادی را به آن می‌دهد. سازمان همکاری شانگهای یک سازمان منحصر به فرد در جهان است. روح سازمان فقط در اعلامیه نیست، بلکه بخاطر اشتراکات بسیاری است که میان کشورهای عضو وجود دارد.

- سازمان باید به تقویت ثبات سیاسی و اقتصادی منطقه کمک کند.

- در مسیر ۵ ساله حیات سازمان تاکنون اتفاقات زیادی افتاده است. اسناد زیادی امضا شده است. ساختارهایی که در سازمان کار می‌کنند در حال حاضر همچون ساختار ضد تروریسم در تاشکند و دبیرخانه در پکن وظایف خودشان را انجام می‌دهند.

- با توجه به روند گسترش نقش و جایگاه سازمان، باید در چارچوب سازمان برای ثبات منطقه‌ای اقدام کنیم.

- ضروری است تا در بحث امنیتی تمام کارهای لازم را انجام دهیم و بدانیم که زمینه اصلی تشکیل سازمان همکاری شانگهای، مسایل امنیتی بود.

- افزایش قدرت اقتصادی در جهان مهم است.

- امروز بحث‌های امنیتی مانند سلاحهای کشتار جمعی وجود دارند که باید در چارچوب مسایل منطقه و بین‌المللی آنها را حل کرد. از جمله مبارزه با مواد مخدر که مهم است.

- سازمان باید بطور مستقل به این مسایل بپردازد.

- بیانیه سال ۲۰۰۵ آستانه می‌تواند مبنای خوبی برای سازمان باشد.

- در آوریل ۲۰۰۶ مسئولین امنیتی سازمان ملاقات داشتند. نظرات آنها هم مهم است.

- قرقیزستان اهمیت زیادی برای ثبات امنیتی در جهان قایل است.
- ابتکارات و همکاری میان کشورها نقش مهمی در سازمان دارد.
- ثبات کشورها رابطه مستقیمی با مسایل اقتصادی دارد. قرقیزستان مشتاق افزایش سطح مبادلات تجاری میان اعضای سازمان است. همکاری‌های بین بانکی نیز می‌تواند در تحقق این پروژه مؤثر باشد.
- ساختارهای جدید در چارچوب سازمان می‌تواند در جهت تقویت هماهنگی‌های خوب بین اعضا ایجاد شود.
- قرقیزستان از تشکیل سازوکار بین‌المجالس میان اعضای سازمان که در ۳۰ مه نخستین اجلاس آن تشکیل گردید، حمایت می‌کند.
- در حال حاضر نقش سازمان همکاری شانگهای در سطح بین‌المللی روز بروز در حال افزایش است.
- سازمان باید ارتباطاتش را افزایش بدهد. بتازگی سازمان همکاری شانگهای و سازمان اروپایی قرارداد همکاری امضاء کردند. دبیرخانه سازمان هم باید این موضوع را در دستور کار خودش قرار بدهد.
- باور داریم که پس از گذشت ۵ سال، سازمان از ظرفیتهای خوبی برای حل و فصل مشکلات منطقه برخوردار است.
- کنوانسیون دولتی و همکاری‌های میان کشورهای عضو سازمان را در اجلاس بعدی امضا می‌کنیم.
- قرقیزستان برای برگزاری اجلاس بعدی در سال ۲۰۰۷ آمادگی دارد.

رئیس جمهور روسیه

- ما شرکایی هستیم که همکاری‌های خوبی داریم. سازمان در خصوص نحوه گسترش آن به توافق و اجماع دست یافته است. برنامه‌های آن را سازمان تعیین می‌کند. باید به شرکای برابر تبدیل شویم. ما اهداف و مشترکاتی داریم. باید رسالت‌ها و مسئولیتها را بطور مشترک و در

چارچوب توافقنامه‌ها بپذیریم. باید بتوانیم توانایی‌های خودمان را برای مقابله با چالش‌ها بسیج کنیم. در مناسبات امنیتی و نظامی باید همکاری کنیم. ما منافع مشترکی داریم که در اجلاس وزیران دفاع در ماه آوریل مورد توجه قرار گرفت. باید همکاری‌هایمان را در چارچوب منشور سازمان افزایش دهیم.

- باید با سازمان ملل، آسه آن و دیگران همکاری‌ها را توسعه دهیم.

- در مبارزه با مواد مخدر باید همکاری داشته باشیم.

- گروه تماس بین سازمان و افغانستان ایجاد شده و باید ارتباطمان را با افغانستان

گسترش دهیم.

- در خصوص افزایش اشتغال، کاهش فقر و ارتقای بردباری به توافقاتی دست یافته،

توانستیم در واقع همکاری سازمانهای مالی و بین‌المللی را جذب کنیم.

- همکاری میان پارلمانها می‌تواند به تحقق اهداف مشترک سازمان کمک کند.

- ما ابزار لازم برای همکاری بیشتر میان اعضای سازمان را داریم.

- کلوپ انرژی را طراحی کنیم. سرمایه‌گذاری در زمینه انرژی مهم است.

- جوانان ما باید تبادلاتی در زمینه فرهنگی داشته باشند. ایجاد مدارس مشترک در

کشورهای عضو را می‌توانیم طراحی کنیم. همکاری در زمینه آموزش عالی از مسایل مهم است.

می‌توانیم ساختاری را در مورد جوانان در سازمان تشکیل دهیم.

- همکاری در زمینه بهداشت و درمان و مبارزه با بیماری‌های مشترک.

- چین خدمات ارزنده را به سازمان ارائه کرده است. آقای ناگی اف دبیر کل آتی سازمان در

سال ۲۰۰۶ خواهد بود.

رئیس جمهور تاجیکستان

- خوشحالیم که در این نشست نیز شاهد حضور ایران، افغانستان و هند هستیم.

- ۱۰ سال از زمان شکل‌گیری هسته اولیه این سازمان می‌گذرد. شکل‌گیری سازمان برای

ایجاد ثبات و امنیت در منطقه یک اقدام مناسب بود.

- گذشت زمان اهمیت تشکیل سازمان را روشن خواهد کرد.

- سازمان برای تاجیکستان بسیار مهم است. در بحث اقتصادی، همکاران چینی ما چرخهای آن هستند.

- خطرهای موجود در بحث امنیتی در منطقه نیز زمینه مهمی برای افزایش همکاری هاست. بحث جدایی طلبی، افراط گرایی مسایلی نیستند که بسادگی بتوان از آنها گذشت.

- تاجیکستان در کنوانسیونهای مبارزه با افراط گرایی، جدایی طلبی و مبارزه با مواد مخدر اقدامات خودش را انجام خواهد داد.

- با ابتکار مرکز مبارزه با مواد مخدر همکاری کردیم. یکی از منافع مشترک ما این است که به کشور افغانستان برای رسیدن به ثبات و تقویت آن کمک کنیم.

- گروه تماس با افغانستان برای ما بسیار مهم است.

- باید ارتباط نزدیک میان سران داشته باشیم.

- اجلاس بین المجالس در مسکو مهم بود.

- برای حل مسایل امنیتی باید بطور موازی به بحث اقتصادی بپردازیم و بر این اساس ادامه همکاری های بین بانکی و اعتباری بین کشورهای عضو مهم است.

- همکاری های اقتصادی باعث کاهش فقر در بین اعضای سازمان می شود.

- اعتبار سال ۲۰۰۴ مهم بود. نقش سازمان بسیار مهم است.

- همایش صنعتی، اقتصادی در شانگهای هم برای گسترش روابط بین اعضا مهم بود.

- تاجیکستان از تصمیمات سازمان در مباحث فرهنگی و آموزشی استقبال می کند.

- اعلامیه های سازمان طی ۵ سال گذشته نشاندهنده همت همه ما برای گفتگو بود و نشان از تفاهم بین اعضای سازمان دارد.

رئیس جمهور ازبکستان

- سازمان توانسته است در این مدت اسناد و ابزارهای قانونی را ایجاد کند. در زمینه های سیاسی، امنیتی، فرهنگی، مبارزه با مواد مخدر و گسترش همکاری ها اسناد خوبی امضا شده است.

- سازمان در حال حاضر به سازمانی منطقه‌ای اما با نقشی جهانی و اهمیت ژئوپلیتیک تبدیل شده است که نقش مؤثری در سطح جهانی دارد.
- سازمان در منطقه اورآسیا باید در جهت کمک به ایجاد همکاری‌هایی در زمینه‌های اقتصادی و امنیتی اقدام کند.
- در بحث جهانی، سازمان تضمین‌کننده ثبات منطقه شده و باعث شده تا بتوانیم با نیروهای افراط‌گرا مقابله کنیم. از برخوردها و درگیری‌ها پیشگیری کرده و نگذاشتیم که امنیت ما دچار اخلال شود. البته هنوز مسایل زیادی فراروی ماست. از جمله مسایل مذهبی و مناقشات مرزی... با اینکه در افغانستان تولید روبه رشد و غیرقانونی مواد مخدر را داریم.
- ناکارآمدی کشورهای مستقر در افغانستان برای کنترل تولید مواد مخدر و مبارزه با آن مشهود است. از گذشته‌های دور برخی کشورهای این منطقه به عنوان پلهای ثبات و امنیت مطرح بوده‌اند. در این منطقه هم کشورهای دموکراتیک و هم غیردموکراتیک وجود دارند. به نفع کشورهاست که نظامهای مورد نظر خودشان را انتخاب کنند.
- با توجه به ظرفیتهای موجود در مسایل اقتصادی و منابع طبیعی باید روابط خودمان را گسترش دهیم.
- یکبار دیگر تأکید می‌کنم که سند امروز یک قدم جدید برای همگرایی بیشتر بین اعضای سازمان خواهد بود.
- همکاری میان اعضای سازمان بر اساس عملگرایی و تفاهم و انجام کارهای مشترک است که باعث صلح و امنیت خواهد شد.
- دبیرکل سازمان** شوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- سازمان علیه هیچ کشوری نیست بلکه در جهت برابری و تفاهم حرکت می‌کند.
- سازمان با روند جهانی شدن تطبیق دارد.
- برای تحقق منافع مشترک روی اصول سازمان اصرار داریم و بدنبال توسعه مشترک و احترام گذاشتن به تمدن‌ها هستیم.
- اولویتهای جغرافیایی و طبیعی و فرهنگی منطقه مهم است.

رئیس جمهور مغولستان

- کشورهای عضو و ناظر سازمان به اطلاعات و ساختارهای سازمان آسانتر و بیشتر دسترسی داشته باشند تا به همکاری بین کشورها کمک کند.
- سازمان هنوز دارای مشکلاتی در سطح منطقه و کشورهاست. ناامنی و بی ثباتی هنوز وجود دارد.
- مغولستان از همه طرحها بویژه اقتصادی و حمل و نقل حمایت می کند.
- همکاری های چندجانبه باید تحقق اهداف را به همراه داشته باشد.
- مغولستان راه به دریا ندارد که این امر باعث جلوگیری از پیشرفت مغولستان شده است.
- به همین علت همکاری های حمل و نقلی برای ما مهم است.
- اهمیت زیادی برای ثبات و امنیت قائل هستیم، از این رو ابتکار ما درباره منطقه عاری از سلاح هسته ای بوده و هنوز حامی چنین طرحی هستیم و امیدواریم عملی شود.
- بحث همکاری های بهداشتی مهم است.
- مغولستان با سازمان در زمینه پیشرفت ملتها همکاری نزدیکی خواهد داشت.
- در سال ۲۰۰۶ ما هشتادمین سال تأسیس مغولستان توسط چنگیزخان را جشن می گیریم.

رئیس جمهور پاکستان

- امسال پنجاه و پنجمین سال برقراری روابط چین و پاکستان است.
- سازمان طی پنج سال تأسیس، پیشرفتهای زیادی داشته است و ما سعی کردیم پایبندی و تعهد مستمری را نسبت به سازمان داشته باشیم.
- اقتصاد کشورهای ما تا حد زیادی متأثر از تحولات اقتصادی چین است.
- سازمان با همکاری با سایر سازمانها باید همکاری های فراآسیایی را گسترش دهد.
- پاکستان آماده همکاری با اعضای سازمان است.
- پاکستان پل ارتباطی میان جنوب شرق آسیا با سازمان است. ما چهار راه آسیای مرکزی

و جنوب شرقی آسیا هستیم و به همین خاطر امکاناتی برای انتقال انرژی داریم.
- در حال تلاش برای عضویت کامل در سازمان هستیم. ما دارای اشتراکات لازم برای عضویت کامل در سازمان هستیم. ما به تقویت منشور سازمان کمک خواهیم کرد و می‌توانیم نقشی کلیدی داشته باشیم. اگر عضویت کامل ما پذیرفته شود، می‌توانیم نقش مؤثری داشته باشیم.

- کشور ما آماده کمک به مبارزه با قاچاق مواد مخدر و اسلحه است.
- سازمان نماینده امیدها و آرزوهای کشورهای عضو است.
- پاکستان با تعهد قوی نسبت به منشور و اصول سازمان از هیچ تلاشی برای ارتقای اهداف آن فروگذار نخواهد کرد.

وزیر انرژی هند

- عضویت ناظر ما در سازمان در جهت کمک متقابل به سازمان است.
- هند در مبارزه با تروریسم همکاری نزدیک با سازمان دارد. آماده همکاری بیشتر است.
- مشکلاتی در خصوص توسعه در میان کشورهای سازمان وجود دارد که باید این مشکلات را برطرف و رفاه و آسایش را به ارمغان آوریم.
- همه ما دارای سرنوشت و اهداف مشترک هستیم و سازمان نماینده نیمی از جمعیت جهان است.

- ضرورت گسترش شبکه حمل و نقلی.

- درخواست افزایش نقش کشورهای ناظر برای تحقق اهداف سازمان.

رئیس جمهور افغانستان

- قبل از سال ۲۰۰۱ به آشیانه تروریستها تبدیل شده بودیم که زیان آن متوجه سایر کشورها هم شده بود، اما اکنون افغانستان یک کشور آزاد و متحد جهان در مبارزه با تروریسم است و مبارزه با تروریسم در صدر برنامه‌های ما قرار دارد.
- همین‌طور که افغانستان تعهد دارد که به پایگاه تروریسم تبدیل نشود، از دیگر کشورها

نیز توقع داریم به این امر کمک و توجه نمایند، رشد صادرات پاکستان به افغانستان نمونه‌ای از این همکاری‌های خوب است.

- آماده همکاری با سازمان در زمینه مبارزه با مواد مخدر، تروریسم و افراط‌گرایی هستیم.

- کشاورزان افغانستان کمترین سود را از کشت تریاک می‌برند.

- افغانستان به سوی تمام کشورها از جمله کشورهای همسایه و عضو سازمان دست

دوستی دراز می‌کند.

دبیرکل سی.آی.اس

- همکاری با سازمان همکاری شانگهای اهمیت زیادی برای سازمان سی.آی.اس دارد.

- سازمان همکاری شانگهای بطور پویایی در همه زمینه‌ها در حال گسترش است.

- علاقه کشورهای ناظر به عضویت کامل در سازمان نشانه اهمیت یافتن سازمان است.

- دبیرخانه سازمان می‌تواند مدیریت داشته باشد.

- تبادل اطلاعات، نظارت بر انتخابات، مبارزه با تروریسم از موضوعاتی است که می‌تواند

حول آن بین دو سازمان همکاری شود.

معاون دبیرکل آ.سه. آن.

- یادداشت تفاهمی میان آ.سه. آن و سازمان همکاری شانگهای با اولویت دادن به مبارزه

با تروریسم، قاچاق مواد مخدر، پولشویی و قاچاق انسان و اسلحه منعقد شده است. این دو

سازمان تفاهم دارند که در زمینه اقتصادی، گردشگری و منابع طبیعی و انرژی همکاری داشته

باشند. همکاری دو سازمان در حال پیشرفت است.

- ما با چین بطور دائم در حال ارتباط هستیم.

- در سال ۲۰۰۶ نشست برای روابط ۱۵ سال آینده با چین داریم.

- با روسیه با توجه به اینکه شریک دیالوگ با آ.سه. آن است روابط خوبی داریم.

- روسیه همچنین یک سند همکاری با آ.سه. آن دارد که نشان از عزم روسیه برای تأمین

امنیت در منطقه است.

- آ.سه. آن برای تشکیل شورای آسیایی تلاش می‌کند.

- ما در سال ۲۰۰۳ سه ستون اصلی برای همکاری‌ها ایجاد کردیم. امنیتی، اقتصادی و فرهنگی - اجتماعی.

- آ.سه. آن همسایه سازمان همکاری شانگهای و برای سازمان اهمیت زیادی قائل است.

- اعتراف می‌کنیم که سازمان سه پنجم آسیا را به خود اختصاص داده است و ما اشتراکات بسیار زیادی باهم داریم.

پس از سخنرانی رؤسای جمهور کشورهای عضو اصلی سازمان که بر اساس حروف الفبا صورت گرفت، جناب آقای احمدی نژاد به عنوان نخستین رئیس جمهور از بین کشورهای ناظر و میهمان به ایراد سخنان خود پرداختند.

- پیشنهاد همزمان رئیس محترم جمهور کشورمان و پوتین در همکاری اعضای سازمان در موضوع انرژی مورد توجه ویژه رسانه‌ها قرار گرفته و این امر را رویکرد جدید سازمان در تعامل و همکاری میان اعضا منعکس نمودند. محور اصلی بیانات اعضای ناظر، ضرورت اتخاذ تمهیداتی از سوی سازمان در جهت تعامل فعال تر با اعضای ناظر بود که از جمله در این خصوص رئیس جمهوری مغولستان بر ضرورت دسترسی آسانتر و بیشتر اعضای سازمان به مقررات، مصوبات و ساختارهای سازمان را تأکید کرد.

- در میان کشورهای عضو ناظر، رئیس جمهور پاکستان و سایر مقامات این کشور، با اشتیاق زیادی بر تمایل و آمادگی خود برای تبدیل شدن به یک عضو کامل سازمان تأکید داشتند.

- در حاشیه نشست یاد شده، جناب آقای احمدی نژاد با رؤسای جمهور روسیه، چین، قزاقستان، تاجیکستان، پاکستان و نیز وزیر انرژی هند به صورت دوجانبه دیدار و گفتگو نمودند که این ملاقاتها فرصت مناسبی را در جهت پیگیری موضوعات دوجانبه و منطقه‌ای و بین‌المللی با این کشورها فراهم نمود.

- دیدار جناب آقای احمدی نژاد با آقای پوتین رئیس جمهور روسیه و تاتو رئیس جمهور چین با وجود برنامه‌ریزی به عمل آمده که ۳۰ دقیقه زمان برای آن اختصاص یافته بود، به ترتیب

حدود ۷۵ و ۷۰ دقیقه بطول انجامید که نشان از اهمیت دیدار و مطالب مطروحه در آن داشت. رئیس جمهور محترم در تاریخ ۲۴ خرداد و پس از ورود به شانگهای در برنامه دسته جمعی سران کشورهای عضو سازمان در بازدید از رودخانه خوآن پوشانگهای شرکت نمودند. کلیه رؤسای جمهور شرکت کننده با سوار شدن بر یک کشتی تفریحی به گشت روی رودخانه یاد شده پرداختند.

- کرزای به زبان فارسی و رحمان اف به زبان روسی سخنرانی کردند.

- براساس ترتیب کار، دبیرکل آتی سازمان از روسیه خواهد بود که از ابتدای سال ۲۰۰۷ مسئولیت خود را آغاز می کند.

- سران کشورهای عضو اصلی در بیانیه پایانی خود به موارد زیر اشاره کردند:

- استقبال از امضای اسناد همکاری با سازمانهای آ.سه.آن، سی.آی.اس و اوراسک؛

- اعطای وظیفه ارائه توصیه هایی در مورد گسترش اعضای سازمان در چارچوب اهداف و

اصول سازمان جهت ارائه در نشست سال ۲۰۰۷؛

- تأکید بر منطقه گرایی در شورای امنیت سازمان ملل و آسیایی بودن دبیرکل آتی

سازمان ملل؛

- امضای ۱۵ سند از جمله:

۱. بیانیه پایانی نشست؛

۲. تصویب مقررات جدید سازمان از جمله ارتقای جایگاه دبیرخانه در ساختار سازمان و

تغییر عنوان رئیس دبیرخانه به دبیرکل؛

۳. برنامه همکاری برای مبارزه با تروریسم، افراطی گری و جدایی طلبی برای سالهای

۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹؛

۴. انتصاب آقای بولات نورگالیف از قزاقستان به عنوان دبیرکل جدید سازمان؛

۵. امضای آئین نامه اقدام در قلمرو اعضای سازمان برای مبارزه با تروریستها؛

۶. امضای سندی در مورد تأسیس شورای تجاری سازمان؛

۷. برنامه اجرایی اتحادیه بانکهای سازمان در حمایت از همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای؛

- ریاست آتی سازمان در سال ۲۰۰۷ با قرقیزستان و اجلاس بعدی سران در بیشکک خواهد بود.

متن کامل بیانیه ششمین نشست سران سازمان همکاری شانگهای

روز ۱۵ ژوئن ۲۰۰۶، شورای سران دولتهای عضو سازمان همکاری شانگهای (از این پس به شانگهای یا SCO یاد می‌شود)، در شهر شانگهای جمهوری خلق چین برگزار گردید. در این نشست نورسلطان نظربایف رئیس جمهور قزاقستان، خوجین تائو رئیس جمهور چین، کورمان بیک باقی اف رئیس جمهور قرقیزستان، ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه، امامعلی رحمانوف رئیس جمهور تاجیکستان و اسلام کریم اف رئیس جمهور ازبکستان شرکت داشتند. ژانگ دیگوانگ دبیرکل سازمان و ویاجسلاو کاسیموف رئیس کمیته اجرایی ساختار ضد تروریست منطقه‌ای سازمان نیز در این نشست حضور داشتند.

همچنین نمایندگان کشورهای ناظر سازمان شری مورلی دتورا وزیر نفت و گاز طبیعی جمهوری هند، محمود احمدی‌نژاد رئیس جمهوری اسلامی ایران، نامبارین انخبایار رئیس جمهور مغولستان و پرویز مشرف رئیس جمهور پاکستان و حامد کرزای رئیس جمهور افغانستان، ولادیمیر روشیلیو رئیس کمیته اجرایی جامعه مشترک‌المنافع و ویلفردو وی. ویلاکورتا معاون دبیرکل آ.سه. آن به عنوان میهمانان کشور میزبان در این نشست شرکت و سخنانی را اظهار داشتند.

در جریان این نشست، سران دولت‌ها ضمن امضای بیانیه پنجمین سالگرد سازمان همکاری شانگهای و بیانیه سران دولتهای عضو سازمان پیرامون امنیت بین‌المللی اطلاعات، نسخه جدید از مقررات دبیرخانه سازمان و برنامه همکاری اعضای سازمان برای مبارزه با تروریسم، جدایی طلبی، افراط‌گرایی بین سالهای ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ و یک سری قطعنامه مرتبط با ترتیبات پرسنلی و ساختار سازمان را تصویب و نیز با انتصاب آقای بولات ک. نورگالیف (از

قزاقستان) به عنوان دبیرکل جدید سازمان برای سالهای ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ موافقت کردند. نمایندگان تام‌الاختیار دولتهای عضو همچنین موافقتنامه‌های زیر را امضا کردند:

- رویه تنظیم و انجام اقدامات ضد تروریستی در قلمرو دولتهای عضو سازمان؛
- شناسایی و قطع مجاری نفوذ افراد درگیر در تروریسم، جدایی طلبی و افراط‌گرایی در قلمرو دولتهای عضو سازمان؛
- موافقتنامه بین دولتی پیرامون همکاری‌های آموزشی دولتهای عضو سازمان؛
- ایجاد شورای تجاری سازمان همکاری شانگهای؛
- برنامه اجرایی انجمن بین بانکی سازمان همکاری شانگهای برای حمایت از همکاری اقتصادی منطقه‌ای.

سران دولتهای سازمان ضمن شرکت در مراسم افتتاحیه شورای تجاری سازمان، در مراسم‌گشایش جشنواره هنری دولتهای عضو سازمان نیز شرکت جستند.

در فضای سازنده و صمیمی، شورای سران دولتهای عضو سازمان با جمع‌بندی دستاوردها و تجربیات سازمان در جریان رشد خود، موضوعات و وظایف مبرم کاری سازمان را مورد بحث قرار دادند و بطور عمیق دیدگاههای خود را در مورد طیف متنوع و گسترده‌ای از موضوعات بین‌المللی در چارچوب منافع مشترک مبادله کردند.

سران دولتهای شرکت‌کننده تأکید کردند که سازمان فعالیت قابل توجهی را در اجرایی ساختن توافقات نشست آستانه در تابستان ۲۰۰۵ صورت داده، و شرایط مطلوبی را برای سازمان بمنظور تحکیم همکاری‌های چندجانبه در حوزه‌های مختلف فراهم ساخته است.

در نشست شورای سران دولتهای عضو، قطعنامه‌ای پیرامون تقویت نقش دبیرخانه سازمان در ساختار سازمان و نیز تغییر عنوان رئیس دبیرخانه به دبیرکل تصویب گردید. این تغییر، انرژی مضاعفی را برای کار سازمان و ارتقای کارآمدی ساختار ثابت سازمان در اجرای وظایف و افزایش اهمیت آن تزریق می‌کند. همسو با این اصل، شورای هماهنگ‌کنندگان دولتهای عضو سازمان نیز تا پایان سال ۲۰۰۶ در مورد اصلاحات دبیرخانه سازمان و گردش

پرسنلی ساختارهای ثابت سازمان به شیوه‌ای که توازن و تداوم فعالیت‌های آن را تضمین کند، مشورت و تصمیم‌گیری لازم را اتخاذ خواهد کرد.

با در نظر داشتن این واقعیت که دولتهای عضو در خصوص جایگاه اصولی تشکیل ساز و کاری به منظور اتخاذ معیارهایی در واکنش به تحولات تهدیدکننده صلح، ثبات و امنیت منطقه‌ای به اجماع رسیده‌اند، سران دولتهای عضو بر این باورند که دبیرخانه سازمان باید نسبت به تهیه پیش‌نویس موافقتنامه مربوط در زودترین زمان ممکن و ضمانت اینکه تمامی معیارهای چنین سازوکاری بر اساس معیارهای قانونی باشد، اقدام نماید.

مبارزه با تهدیدهای ناشی از تروریسم، جدایی‌طلبی و افراط‌گرایی، قاچاق مواد مخدر که نه تنها کاهش نیافته بلکه به لحاظ حجم و مقدار نیز افزایش یافته‌اند، همچنان به عنوان اولویتهای اصلی سازمان باقی هستند. انجام شکل‌های گوناگونی از رزمایش‌های نظامی ضد تروریسم در قلمرو دولتهای عضو، در میان دیگران، با مشارکت دادن سازمانهای نظامی آنها، کارآمدی عملیات مشترک ضد تروریستی دولتهای عضو را ارتقاء می‌بخشد. سران دولتهای شرکت‌کننده، فعالیت صورت گرفته توسط ساختار ضد تروریستی منطقه‌ای سازمان را مثبت ارزیابی کرده و متقاعد شدند که این ساختار توانمندی اجرای بهتر وظایف و مأموریت‌های خود را دارد.

سران دولتها تأکید کردند که مبنای حقوقی و نیز ساختار سازمان برای تأمین همکاری‌های اقتصادی وجود دارد. اجرای برنامه همکاری اقتصادی و تجارت چندجانبه در میان دولتهای عضو سازمان و برنامه‌های اجرایی آن آغاز شده است. برای تأسیس شورای تجاری و انجمن بین بانکی سازمان بشدت همکاری‌های اقتصادی سازمان را ارتقاء خواهد بخشید. اعتبار ۹۰۰ میلیون دلاری اعطایی چین همکاری‌های منطقه‌ای را در این خصوص گسترش خواهد داد. تمامی دولتهای عضو نسبت به اولویت دادن به همکاری در زمینه‌های انرژی، فن‌آوری اطلاعات و حمل و نقل که مراحل طرح پایلوت (آزمایشی) آن وارد شده و از اهمیت ویژه‌ای برای تعمیق همکاری‌های اقتصادی در چارچوب سازمان برخوردار است، توافق کردند.

سران دولتهای خرسندی خود را نسبت به پیشرفت در حوزه‌های همکاری چندجانبه مانند: حفاظت از محیط زیست، فرهنگ، آموزش و ورزش اعلام داشتند. آنها همچنین خوشحالی خود را از آغاز بکار مجمع سازمان همکاری شانگهای اظهار داشتند. سران دولتهای تأکید کردند که پیشبرد تفاهم دوجانبه میان دولتهای عضو و برقراری مبادلات غیردولتی در چارچوب سازمان از اهمیت زیادی برخوردار است.

سران دولتها حمایت همه جانبه خود را از موافقتنامه (ابتکار پارلمانی سازمان) که در نشست رؤسای پارلمان سازمان در ۳۰ مه ۲۰۰۶ در مسکو به امضا رسید، اعلام داشتند و بر این باورند که این موافقتنامه یک نوآوری خوب برای تحکیم سازمان و توسعه روابط بین پارلمانی میان دولتهای عضو می‌باشد.

سران دولتها این نکته را که همزمان با بازتر شدن اوضاع بین‌المللی و پویاتر شدن سازمان همکاری شانگهای، ضروری است تا نسبت به تقویت اطلاعات عمومی از سازمان و آماده سازی مطلوب افکار عمومی برای گسترش سازمان را مورد توجه قرار می‌دهند.

تهدیدات ناشی از ماهیت سیاسی - نظامی، جنایی یا تروریستی تا امنیت اطلاعاتی چالش‌های مشترکی را برای دولتهای عضو ایجاد می‌کند تا از طریق اتخاذ تدابیر مشترک نسبت به آنها اقدام کنند. طرح کارشناسان در زمینه ارائه یک طرح بلندمدت اقدام برای حفاظت امنیت اطلاعات تا پیش از نشست آتی سازمان در سال ۲۰۰۷، شامل راههای حل این مشکل در چارچوب سازمان تصویب گردید.

در پرتو اصول والا و منافع بلندمدت سازمان و نیز پیرو بیانیه پنجمین سالگرد سازمان، سران دولتها به شورای هماهنگ‌کنندگان اختیار دادند تا مشورت‌های لازم را در مورد ایجاد سند حقوقی چندجانبه در مورد همکاری براساس حسن همجواری و دوستانه در چارچوب سازمان صورت دهند.

سازمان تلاش می‌کند تا همکاری بین دولتهای عضو را در صحنه بین‌المللی به شیوه‌ها و ابزار گوناگون گسترش دهد. بر این اساس مشورت‌های منظمی را با اعضای ناظر و سازمان

بین‌المللی مرتبط برگزار می‌کند. این روش به صورت کامل برای گروه تماس سازمان - افغانستان که پیش از این آغاز به کار کرده، قابل اعمال است.

سران دولتهای عضو با رضایت کامل تأکید کردند که ابتکار شورای سران دولت در نشست ۲۰۰۴ تاشکند، در مورد ایجاد روابط همکاری میان سازمان بین‌المللی در حوزه آسیا - پاسیفیک بگرمی و باگشادگی مورد پذیرش قرار گرفته است. آنها از امضای اسناد همکاری بین سازمان و آ.سه.آن، جامعه دولتهای مشترک‌المنافع (سی.آی.اس) و اوراسک استقبال می‌کنند. آنها تصریح می‌کنند که سازمان آماده است تا پیوندهای مشابهی را با سایر سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای مالی بر پایه برابری و احترام متقابل امضا نماید.

دبیرخانه سازمان، به همراه کمیته اجرایی ساختار ضد تروریستی سازمان، از نزدیک اجرای اسناد همکاری امضا شده بین سازمان و سایر سازمانها را پیگیری و با قوت همکاری‌های مشخصی را با اعضای ناظر برقرار می‌کند.

سران دولتها همچنین به شورای هماهنگ‌کنندگان اختیار دادند تا در خصوص روند گسترش اعضای سازمان نکات لازم را مطرح سازد. این نکات باید قویاً با اصول و اهداف تأکید شده در منشور سازمان همکاری شانگهای منطبق باشند، همسو با تمامی پیمانهای شکل‌دهنده اساس سازمان باشند، به تقویت اتحاد سازمان کمک کنند و قابلیت اجرای اصل اجماع را در تمامی موارد و سطوح سازمان ضمانت بخشند.

نشست آتی شورای سران سازمان در سال ۲۰۰۷ و در بیشکک خواهد بود. ریاست سازمان در سال آتی با دولت قرقیزستان خواهد بود.

پروژه گاه‌علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی